

О. В. Ханова // Бізнес–аналітика в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю: матеріали III наук.–практ. конф. –2015. – С.169–173.

8. Global Innovation Index [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.globalinnovationindex.org/>

9. Measuring the information society report [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.itu.int/pub/D-IND-ICTOI>

10. The Networked Readiness Index 2016 – World Economic Forum. – URL: http://www3.weforum.org/docs/GITR2016/GITR-OverallRankings_2016.pdf

11. The Global Information Technology Report 2016. – URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-information-technology-report-2016>

References

1. Zvit Svitovogo ekonomichnogo forumu 2016. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-index>.

2. Kolomijec' G. M. Rejtyngy kraj'n za rivnem IT–sfery jak indykatory rozvytku aktual'nyh form suspil'nogo bagatstva / G. M. Kolomijec', I. L. Didorchuk // Byznesynform. – 2015. – №11. – S.8–15.

3. Oficijnyj sajt Jevropejs'koj Komisii' [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en>.

4. Semenchenko A. I. Dopovid' pro stan informatyzacii' ta rozvytok informacijnogo suspil'stva v Ukraїni za 2013 rik [Elektronnyj resurs] / A. I. Semenchenko, S. K. Polumijenko ta in. – Rezhym dostupu: https://www.e.gov.ua/sites/default/files/stan_informatyzacii_20132.pdf.

5. Stavyc'ka A. V. Ocinka pozycionuvannja kraj'n na svitovomu rynku informacijnyh tehnologij: statystychni vymiry indeksnoho analizu / A. V. Stavyc'ka // Naukovyj visnyk Uzhgorod's'kogo nacional'nogo universytetu. Serija: Miznarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove gospodarstvo. – 2017. – Vyp.12 (2). – S.126–130.

6. Stan informatyzacii' v Ukraїni [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://fc11-1ddfa.blogspot.com/2014/05/blog-post_28.html

7. Hanova O. V. Analiz suchasnyh metodyk ocinky informacijnogo suspil'stva jak peredumovy vprovadzhennja elektronnoho urjadu / O. V. Hanova // Biznes–analitika v upravlinni zovnishn'oekonomichnoju dijaj'nistju: materialy III nauk.–prakt. konf. – 2015. – S.169–173.

8. Global Innovation Index [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.globalinnovationindex.org/>

9. Measuring the information society report [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.itu.int/pub/D-IND-ICTOI>

10. The Networked Readiness Index 2016 – World Economic Forum. – URL: http://www3.weforum.org/docs/GITR2016/GITR-OverallRankings_2016.pdf

11. The Global Information Technology Report 2016. – URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-information-technology-report-2016>

Stabro A. V., master, Taras Shevchenko National University of Kyiv
Institute of International Relations (Ukraine, Kyiv),
siabro.anastasiia@gmail.com

The modern condition of development of information and communication technologies in Ukraine

The article is devoted to the analysis of the level of development of information and communication technologies (ICT) in Ukraine, an applied study of three indices: the Networked Readiness Index, the Global Innovation Index, ICTD development Index, which allow assessing the rating potential of Ukraine in the global information space.

To achieve this goal, theoretical methods of research were used: system analysis of scientific literature, content analysis of normative documents in the field of ICT with the purpose of determining the condition of development of the problem under study; comparison and generalization.

The analysis of scientific research makes it possible to conclude that Ukraine occupies low positions in authoritative rates that assess the condition of ICT development, but the state has sufficient prerequisites for the further development of the information society.

Keywords: information and communication technologies, information society, the Networked Readiness Index, the Global Innovation Index, ICTD development Index.

* * *

УДК 34:325.54(73)

Вонсович О. С.,

кандидат політичних наук, доцент
кафедри міжнародних відносин, ПРАТ
«Українсько–Польський вищий навчальний заклад
«Центрально–Європейський університет»
(Україна, Київ), sefinrof@ipnet.ua

Політкоректність у міграційній політиці Сполучених Штатів Америки

Метою даної статті – є аналіз політики Д. Трампа по відношенню до мігрантів з позиції політкоректності. Під час написання статті, автором були використані наступні методи: аналіз, синтез, порівняння, індукція, дедукція. Основні одержані висновки полягають в наступному: в той час, як світова спільнота веде активну боротьбу із проявами расизму, Сполучені Штати цьому потурають: це не тільки негативним чином позначається на рейтингу довіри американського населення Президенту, але і таким же чином впливає на міжнародний імідж США; щодо висловлювань Д. Трампа на адресу мігрантів, то під час їх оприлюднення йому слід враховувати міжнародну нормативно–правову базу в галузі прав людини, норм її безпеки та моралі, толерантного відношення і поваги до всіх народів; доцільним для Президента США було б використовувати частіше «дипломатичну мову», «мову переговорів» в контексті більш поважного ставлення до представників інших країн різного рівня.

Ключові слова: політкоректність, Сполучені Штати Америки, Африка, мігранти, біженці, Дональд Трамп.

Основною проблемою, яку досліджує автор в даній статті, – є аналіз висловлювань Д. Трампа по відношенню до мігрантів з африканських країн, а також до таких країн як Іран та Північна Корея. Такими, які раніше не були достатнім чином обгрунтовані, видаються наступні аспекти: аналіз заяв американського президента відносно мігрантів з Африки з позиції політкоректності, його «дипломатичне» ставлення до таких країн як Іран та Північна Корея, аналіз Меморандуму щодо зменшення квот на потрапляння біженців до США та ін.

В статті автором були використані матеріали вітчизняних та зарубіжних ЗМІ, а також наукові публікації та матеріали з офіційної твіттер–сторінки Д. Трампа. Це допомогло автору більш детально проаналізувати досліджувану проблему та визначити її різні аспекти.

Метою даної статті – є аналіз політики Д. Трампа по відношенню до мігрантів з позиції політкоректності.

Відношення до мігрантів в цілому в США завжди було неоднозначним. В різні часи ставлення до іноземців було продиктовано характерними особливостями внутрішньої та зовнішньої політики, а також роллю та місцем Америки в світі. Досить чітку історичну картину переміщення африканського населення до США подає у своїй монографії «Оттенки черного. Культурно–антропологические аспекты взаимовосприятия и взаимоотношений африкано–американцев и мигрантов из стран субсахарской Африки в США» Д. М. Бондаренко [1]. Він зазначає, що в XVII – XIX ст. внаслідок європейської работоргівлі в більшості країн Нового Світу сформувались великі громади нащадків людей, які були примусово вивезені з Африки, в основному – з її західного узбережжя. Добровільна міграція африканців до Західної півкулі, в тому числі і до США, почалась одночасно із закінченням епохи рабства – в 1860–ті роки. Після цього ще довгі роки міграційні потоки з Африки до Америки залишались незначними. Навіть після прийняття 3 жовтня 1965 р. Акту про імміграцію та натуралізацію («The Immigration and Naturalization

Аст»), який скасував дискримінаційну політику по відношенню до вихідців з неєвропейських країн систему імміграційних квот, збільшення чисельності африканських мігрантів в Сполучених Штатах не спостерігалось [2]. І лише в 1980–ті, а, здебільшого, – в 1990–ті роки почала спостерігатись тенденція приросту вихідців з Африки в США на підставі того, що вони після того, як їх країни стали незалежними втратили віру у можливість побудови політично стабільного та соціально справедливого суспільства. За даними досліджень, які були проведені різними вченими та журналістами, за останнє десятиліття ХХІ ст. із Африки до США за власним бажанням переселилось більше людей, ніж було насильницьки переміщено за всю епоху работоргівлі.

В ХХІ ст. міграційна ситуація значним чином змінилась на підставі посилення деструктивних процесів на міжнародній арені, особливо щодо африканського континенту. Це пов'язано зі збільшенням чисельності конфліктів на його теренах, що змусило величезні маси місцевого населення імігрувати до Європи та США. За даними Pew Research Center станом на 2015 р. в США проживало 2,1 млн. африканських іммігрантів здебільшого з таких країн як Нігерія, Ефіопія, Єгипет, Гана, Кенія, Південно–Африканська Республіка, Сомалі, Марокко та інші [3]. На сьогоднішній день ця цифра збільшилась за рахунок привабливості Сполучених Штатів Америки з точки зору рівня життя та можливості знайти гідну роботу.

Але все змінилось після того, як «масла у вогонь» підлила заява Дональда Трампа відносно мігрантів з Африки. 12 січня 2018 р. під час зустрічі з депутатами та сенаторами в Білому домі Президент США заявив, що Гаїті та ряд африканських країн, з яких до США їдуть мігранти – це «брудні діри» [4]. Досить «політкоректне» висловлювання на адресу мігрантів відразу викликало серйозне обурення в американському суспільстві, особливо серед чорношкірого населення. Потрібно зазначити, що після обрання Д. Трампа Президентом США такі країни як Єгипет, Бурунді, Гана, Танзанія, Кенія, Південно–Африканська Республіка були першими, які поздоровили його з обранням. Але зараз риторика різко змінилась – представники 54 африканських країн 13 січня 2018 р. в заяві місії Африканського союзу в США зажадали від Д. Трампа вибачитись за його висловлювання: «Ми надто приголомшені обурливими, расистськими та ксенофобськими зауваженнями президента Сполучених Штатів». Також вони висловили стурбованість з приводу наростаючої тенденції стосовно образ на адресу людей африканського походження і всього африканського континенту [5].

Своєю «політкоректністю» Трамп не тільки образив африканське населення, але і створив широке поле для дискусій всередині американського суспільства, яке досить неоднозначно поставилось до цього. Навряд чи можна співвіднести «брудні діри» зі справжніми нормами американської демократії та принципами свободи. Термін «політична коректність» з'явився в 1975 р., коли Карен де Кроу, президент Американської Національної Організації щодо захисту прав жінок, закликала громадськість говорити та вести себе так, щоб максимально уникати дискримінації будь–яких груп населення по статевим, расовим, соціальним

професійним або іншим ознакам [6, с. 172]. Сильніше за все політкоректність розповсюдилась по відношенню до расової приналежності. Більшість слів по відношенню до чорношкірого населення, які хоча б трошки натякали на колір шкіри, були віднесені до образливих. За публічне використання фонем «nigger» та похідних від нього, або навіть просто назвавши чорношкірого «black» можна отримати повістку до суду, а після нього – значний штраф. Тільки терміни «Afro–American» або «africanamerican» є допустимими. Як ми можемо бачити, Д. Трамп не поспішає використовувати саме ці терміни у своїх промовах, а навпаки говорить «простою мовою», забуваючи при цьому про норми моралі.

«Політкоректно» американський президент висловлювався і по відношенню до інших країн. Так, наприклад, стосовно Ірану 1 січня 2018 р. в своєму Twitter він висловився так: «Іран провалюється на кожному рівні, не дивлячись на жакливу угоду, яка була укладена між ним та адміністрацією Обами. Багато років великий іранський народ страждає від репресій. Вони скучили за їжею та свободою. Поряд з правами людини матеріальні блага Ірану були вкрадені. Час для змін» [7]. На адресу Північної Кореї 2 січня 2018 р. там же Трамп сказав: «Лідер Північної Кореї Кім Чен Ин заявив, що «ядерна кнопка постійно знаходиться на його столі. Може хтось, будь–ласка, з його виснаженого і голодуючого режиму поінформувати його, що у мене теж є ядерна кнопка, але вона набагато більша та набагато потужніша, ніж його, та вона працює!» [8]. Як ми бачимо, Президент США не соромиться у висловлюваннях і говорить просто та зрозуміло. Пропрацювавши більшу частину свого життя в бізнесі, можливо, він і звик спілкуватись такою мовою зі своїми партнерами, але потрібно зауважити на тому, що і в бізнесі є свої норми етики, поваги та моралі. Зараз, коли він перебуває в статусі Президента, неприпустимим є використання такого стилю спілкування. Є мова дипломатії, мова переговорів, мова ділового спілкування, мова спілкування із суспільством, мова спілкування з культурним середовищем. В кожній з них є свої правила, норми, звичаї та традиції. Відповідальність за використання того чи іншого стилю спілкування, окрім нього самого, також повинна нести і його Адміністрація. Лише за умов суворого дотримання відповідного стилю спілкування та справжньої політкоректності Дональд Трамп матиме шанс повернути собі довіру не тільки афроамериканського населення США, але і самих американців.

У 2018 р. згідно підписаного Президентом США Меморандуму від 30 вересня 2017 р. до Сполучених Штатів зможуть потрапити не більше 45 тис. біженців [9]. Згідно квот які визначені в цьому документі, із Африки може потрапити не більше 19 тис. осіб, зі Східної Азії – не більше 5 тис., з Європи та Центральної Азії – не більше 2 тис. Крім цього до США можуть потрапити максимум 1,5 тис. біженців з Латинської Америки і країн Карибського басейну, не більше 17,5 тис. з країн Близького Сходу та Південної Азії. Наскільки американський уряд дотримується цієї директиви покаже час, але вже зараз зрозуміло, що якщо «політкоректність» Президента продовжуватиметься і по відношенню до інших народів, то кількість бажаних може зменшитись і США вкладеться в ці квоти. Подальший розвиток ситуації може призвести до нарощування негативних настроїв

серед афроамериканських верств суспільства щодо поваги їх прав та свобод. На їх захист можуть стати не тільки країни їх етнічного походження, але і міжнародні організації, насамперед ООН. 12 січня 2018 р. Голова управління верховного комісара ООН з прав людини Руперт Колвілл заявив, що слова Д. Трампа про країни, з яких приїжджають мігранти, є расистськими [10]. Він додав, що ці слова є «шокуючими та ганебними» для людини, яка займає таку високу посаду.

Висновки. Отже виявляється, що в той час, як світова спільнота веде активну боротьбу із проявами расизму, Сполучені Штати цьому потурають. Це не тільки негативним чином позначається на рейтингу довіри американського населення Президенту, але і таким же чином впливає на міжнародний імідж США. В перспективі це може внести деструктивні корективи у відносини з країнами субсахарської Африки, а також посилити негативні настрої серед чорношкірого населення Америки. Зрозуміло, що міграцію, в тому числі і нелегальну, потрібно контролювати, а у випадку з останньою – вести активну боротьбу, але лише тими методами, які не суперечать американському законодавству та нормам моралі.

Що стосується висловлювань Д. Трампа на адресу мігрантів, то під час їх оприлюднення йому слід враховувати міжнародну нормативно-правову базу щодо прав людини, норм її безпеки та моралі, толерантного відношення і поваги до всіх народів. Це, в перспективі, може покращити імідж США і повернути довіру до Президента з боку національних меншин, які проживають на території Америки.

Доцільним для Президента США було б використовувати частіше «дипломатичну мову», «мову переговорів» в контексті більш поважного ставлення до представників інших країн різного рівня. Тоді б його висловлювання стали не тільки політкоректними, але і зрозумілими. Це надало б можливість зробити двосторонні та багатосторонні відносини Сполучених Штатів більш ефективними та продуктивними.

Подальше дослідження даної проблематики надасть можливість проаналізувати її інші аспекти в більш широкому контексті. Доцільним вбачається проведення порівняння політкоректності висловлювань Д. Трампа на початку і наприкінці 2018 року з метою виявлення позитивних та негативних змін.

Список використаних джерел

1. Бондаренко Д. М. Оттенки черного: Культурно-антропологические аспекты взаимовосприятия и взаимоотношений африкано-американцев и мигрантов из стран субсахарской Африки в США [Текст]. – М.: Фонд «Развития фундаментальных лингвистических исследований». – 2016. – 212 с.
2. Durkee A. 1965 Immigration and Nationality Act: What it is – and how Dems can use it against Trump [Electronic resource] / Mic network. – Regime to access: <https://mic.com/articles/167100/1965-immigration-and-nationality-act-what-it-is-and-how-dems-can-use-it-against-trump> (30.01.2017). – Title from screen.
3. Anderson M. African immigrant population in U.S. steadily climbs [Electronic resource] / Pew Research Center. – Regime to access: <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/02/14/african-immigrant-population-in-u-s-steadily-climbs/> (14.02.2017). – Title from screen.
4. Watkins E., Phillip A. Trump decries immigrants from 'shithole countries' coming to US [Electronic resource] / CNN Politics. – Regime to access: <https://edition.cnn.com/2018/01/11/politics/immigrants-shithole-countries-trump/index.html> (12.01.2018). – Title from screen.

5. Джмил Т. 54 африканских страны потребовали от Трампа извинений за оскорбление [Электронный ресурс] / Украинские национальные новости. – Режим доступа: <http://www.unn.com.ua/ru/news/1709449-54-afrikanskikh-krayin-zazhadali-vid-trampa-vibachen-za-obrazu> (13.01.2018). – Название с экрана.

6. Довбиш О. Роль засобів політкоректного мовлення [Текст]. – Іноземні мови у вищому навчальному закладі: теоретичні засади та прикладні аспекти: Матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної конференції / Гол. ред. Ямчинська Т. І. – Вінниця, 2013. – 283 с.

7. Donald J. Trump Twitter post about Iran [Electronic resource] / Twitter. – Regime to access: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/947810806430826496> (01.01.2018). – Title from screen.

8. Donald J. Trump Twitter post about North Korea [Electronic resource] / Twitter. – Regime to access: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/94835557022420992> (02.01.2018). – Title from screen.

9. Чорний І. Трамп підписав меморандум про квоти для біженців [Електронний ресурс] / Українські національні новини. – Режим доступу: <http://www.unn.com.ua/uk/news/1690558-tramp-pidpysav-memorandum-pro-kvoty-dlia-bizhentsiv> (30.09.2017). – Назва з екрану.

10. В ООН назвали «шокуючою та ганебною» заяву Трампа про мігрантів [Електронний ресурс] / Hromadske. – Режим доступу: <https://hromadske.ua/posts/v-oon-nazvaly-shokuiuchoiu-ta-hanebnoiu-zaiavu-trampa-pro-mihrantiv> (12.01.2018). – Назва з екрану.

References

1. Bondarenko D. M. Ottenki chernogo: Kulturno-antropologicheskie aspekty vzaimovospriyatiya i vzaimootnosheniy afrikano-amerikantsev i migrantov iz stran subsaharskoy Afriki v SSHA [Tekst]. – M.: Fond «Razvitiya fundamentalnykh lingvisticheskikh issledovaniy». – 2016. – 212 s.
2. Durkee A. 1965 Immigration and Nationality Act: What it is – and how Dems can use it against Trump [Electronic resource] / Mic network. – Regime to access: <https://mic.com/articles/167100/1965-immigration-and-nationality-act-what-it-is-and-how-dems-can-use-it-against-trump> (30.01.2017). – Title from screen.
3. Anderson M. African immigrant population in U.S. steadily climbs [Electronic resource] / Pew Research Center. – Regime to access: <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2017/02/14/african-immigrant-population-in-u-s-steadily-climbs/> (14.02.2017). – Title from screen.
4. Watkins E., Phillip A. Trump decries immigrants from 'shithole countries' coming to US [Electronic resource] / CNN Politics. – Regime to access: <https://edition.cnn.com/2018/01/11/politics/immigrants-shithole-countries-trump/index.html> (12.01.2018). – Title from screen.
5. Dzhmil T. 54 afrikanskikh strany potrebovali ot Trampa izvyneniya za oskorbleniye [Elektronniy resurs] / Ukrainskie natsionalnye novosti. – Rezhim dostupa: <http://www.unn.com.ua/ru/news/1709449-54-afrikanskikh-krayin-zazhadali-vid-trampa-vibachen-za-obrazu> (13.01.2018). – Nazvanie s ekrana.
6. Dovbysh O. Rol zasobiv politkorektnoho movlennia [Tekst]. – Inozemni movy u vyshchomu navchalnomu zakladi: teoretychni zasady ta prykladni aspekty: Materialy vseukrainskoi naukovo-teoretychnoi konferentsii / Hol. red. Yamchynska T.I. – Vinnytsia, 2013. – 283 s.
7. Donald J. Trump Twitter post about Iran [Electronic resource] / Twitter. – Regime to access: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/947810806430826496> (01.01.2018). – Title from screen.
8. Donald J. Trump Twitter post about North Korea [Electronic resource] / Twitter. – Regime to access: <https://twitter.com/realdonaldtrump/status/94835557022420992> (02.01.2018). – Title from screen.
9. Chorni I. Tramp pidpysav memorandum pro kvoty dlia bizhentsiv [Elektronnyi resurs] / Ukrainski natsionalni novyny. – Rezhym dostupu: <http://www.unn.com.ua/uk/news/1690558-tramp-pidpysav-memorandum-pro-kvoty-dlia-bizhentsiv> (30.09.2017). – Nazva z ekranu.
10. V OON nazvaly «shokuiuchoiu ta hanebnoiu» zaiavu Trampa pro mihrantiv [Elektronnyi resurs] / Hromadske. – Rezhym dostupu: <https://hromadske.ua/posts/v-oon-nazvaly-shokuiuchoiu-ta-hanebnoiu-zaiavu-trampa-pro-mihrantiv> (12.01.2018). – Nazva z ekranu.

Vonsovoych O. S., PhD in Political Science, associate professor of international relations department of Private Joint Stock Company «Higher educational institution «University of Central Europe» (Ukraine, Kyiv), sefinprof@ipnet.ua

Politicianship in the migration policy of the United States of America

The purpose of this article is to analyze the policy of D. Trump in relation to migrants from the position of political correctness. During writing, the author used the following methods: analysis, synthesis, comparison, induction, deduction. The main obtained conclusions are as follows: while the world community is actively fighting racism, the United States contributes to this: it not only negatively affects the rating of the confidence of the American population to the President, but also affects the international image of the United States in the same way; as for the statements of D. Trump addressed to migrants, at the time of their promulgation, he should take into account the international legal and regulatory framework in the field of human rights, the norms of his safety and morality, tolerance and respect for all peoples; it would be appropriate for the US President to use more often «diplomatic language», «language of negotiations» in the context of a more respectful attitude to representatives of other countries at different levels.

Keywords: political correctness, The United States of America, Africa, migrants, refugees, Donald Trump.

* * *

УДК 323.21(477)

Данилець В. Л.,
магістр, Київський національний
університет ім. Тараса Шевченка
(Україна, Київ), danilets2@ukr.net

Вплив економічних чинників на західноєвропейську політику США у другій половині 1950–х – наприкінці 1960–х рр.

Аналізуються процеси, у світовій економічній системі другої половини 1950–х – наприкінці 1960–х рр., які призвели до конфлікту геополітичних і економічних інтересів учасників цієї системи. З 1950–х рр. завдяки вільній торгівлі і технічним інноваціям розпочався період швидкого економічного зростання країн західної Європи. Стрімкий розвиток цього процесу призвів до того, що світова торгово-економічна система фактично вступила у протиріччя з механізмом валютно-фінансової системи, створеної у 1944 р. Конфлікт двох систем наносив удар, насамперед, по економіці США, що проявлялось у збільшенні дефіциту платіжного балансу та зменшенні довіри до американської валюти. З огляду на вказані обставини, США приступили до розробки широкого пакету реформ у сфері торгівлі і фінансів, що включав активний процес переговорів в ГАТТ між США та ЄС, створення ОЕСР, прийняття Закону про розширення торгівлі, міжрегіональне грошово-кредитне співробітництво тощо. Однак ініціативи США все більше нашоухувались на опір з боку європейських країн.

Саме через призму вказаних обставин в статті ілюструються відносини між США та країнами Західної Європи в зазначений період. Показано зміну в характері зовнішньоевропейської політики США за адміністрації Д. Ейзенхауера Дж. Кеннеді і Л. Джонсона.

Ключові слова: європейська політика США, трансатлантичні відносини, ЄС, ГАТТ, торговельні конфлікти.

З початку становлення світового лідерства США ними активно проводився процес лібералізації і розширення міжнародної торгівлі. Значне зростання торгівлі у 1950–х рр. потребувало збільшення міжнародної грошової маси, функції якої виконував долар США, забезпечений золотом. Світове виробництво золота набагато відставало від темпів зростання міжнародної грошової маси, через що США мали постійний дефіцит платіжного балансу. Але, емітовані долари практично не повертались до країни завдяки довірі до американської валюти й тому США могли дозволити собі від'ємний платіжний баланс для розширення міжнародної торгівлі без ускладнень для своєї економіки.

Ця ситуація почала змінюватись наприкінці 1950–х рр., коли у світовій економічній системі відбулась зміна

розстановки сил внаслідок появи нових економічних центрів – ЄС і Японії. Формування світової торгово-економічної політики США з відповідними міжнародними інституціями відставало від створення надійної світової валютно-фінансової системи, яка базувалась на принципі фіксованих паритетів, і тому система виявилась не в змозі забезпечити макроекономічну адаптацію в умовах різкого збільшення світового виробництва, об'ємів торгівлі і потоків капіталу.

Європейська економічна інтеграція, і до кінця 1950–х рр. призвела до утворення ЄС, Спільного ринку, європейської валютної угоди і введення конвертованості європейських валют. В цей період Західна Європа розпочала свій шлях у бікекономічної і політичної незалежності від США, а конкуренція на світових ринках, що посилювалась з кожним роком збільшувала дефіцит платіжного балансу США. Ажіотаж на ринку золота з початку 1960–х рр., коли ціна жовтого металу доходила до \$40 за унцію (замість офіційної \$35) свідчив про те, що долар все більше ставав переоціненим відносно золота і відносно європейських валют, тому для США увесь час існувала небезпека втрати довіри до долара. Ці обставини вимагали від США розробки нових політичних проектів, які мали забезпечувати американські інтереси США у нових, мінливих реаліях. Аналіз американських дипломатичних документів дозволив виявити масштабні зміни в європейській політиці США з кінця 1950–х і протягом 1960–х рр. На основі даних джерел вдалось виявити характер впливу дестабілізаційних процесів у світовій економічній системі на розробку і реалізацію рішень зовнішньої політики США щодо країн Західної Європи і щодо врегулювання кризи системи в цілому наприкінці 1950–х – 1960–х рр.

Вивчення даної проблематики передбачає залучення джерел в галузі історії, економіки, політології і міжнародних відносин. Майже всі вони сходяться на думці про те, що, підтримуючи європейську інтеграцію, США погоджувались нести економічні втрати в короткостроковій перспективі задля досягнення політичних інтересів. Найбільше дане формулювання відображає політику США за адміністрації Д. Ейзенхауера. В цей час підтримка європейської економічної інтеграції відбувалась в руслі стратегії американських політичних інтересів в контексті холодної протистояння. Підтримка європейської економічної інтеграції здійснювалась, головним чином, в інтересах безпекової стратегії США і пов'язувалась також з політикою «подвійного стримування» СРСР і Німеччини. Європейська інтеграція повинна була сприяти зміцненню НАТО шляхом об'єднання ресурсів і збільшення внеску європейських країн в забезпечення безпеки, що дозволяло поступово скоротити американські програми допомоги країнам цього регіону. Крім того, європейська інтеграція допомагала вирішити «німецьке питання», яке вважалося одним з головних в контексті повоєнного врегулювання в Європі. В якості повноправного члена європейських спільнот ФРН могла вносити свій вклад в економічне відродження Європи і забезпечення безпеки країн-членів НАТО.

З іншого боку утворення ЄС з єдиним зовнішнім митом створювало перешкоди для експорту американських товарів до Європи. Вирішити цю проблему,